Opłata pocztowa uiszczona gotówką
Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata miesięczna 1 zł. 50 gr.
wraz z dodatkiem „Sprawy Dewizowe"
i przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr. EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr. 10 (11) Warszawa, 22 kwietnia 1937 r. Rok II

ZWIĄZEK IZB PRZEMYSŁOWO-HANDLOWYCH O PROJEKCIE USTAWY O KSIĘGOWYCH PRZYSIĘGŁYCH

Ministerstwo Przemysłu i Handlu przesłało projekt posła Józefa Głowackiego o księgowych przysięgłych i ich asystentach *) do Związku Izb Przemysłowo-Handlowych celem zaopiniowania. Poniżej podajemy opinię Związku.

Art. 376 Kodeksu Handlowego stanowi, że każda spółka akcyjna powinna co rocznie poddać bilans, rachunek zysków i strat, tudzież sprawozdanie, sporządzone przez zarząd, badaniu przez biegłych rewidentów zarówno pod względem ich zgodności z księgami i dokumentami, jako też faktycznym stanem majątku i interesów spółki. Tenże przepis stanowi, że biegłych wyznacza sąd rejestrowy i że osobne rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu określi kwalifikacje biegłych rewidentów, ich prawa i obowiązki. Dotąd rozporządzenie takie nie ukazało się.

Projekt posła Głowackiego, wypełniając tę lukę, zawiera następujące postanowienie: „Biegłych rewidentów wyznaczy sąd rejestrowy z listy księgowych przysięgłych właściwej terytorialnie izby księgowych przysięgłych *na wniosek Rady Księgowych Przysięgłych*... Rada księgowych wyznaczy wynagrodzenie za pracę biegłych rewidentów i zatwierdzi rachunek ich wydatków".

Związek Izb Przemysłowo - Handlowych wyraził opinię, że wpro-

---

*) Tekst projektu ogłosiliśmy w nr nr 8 (9) i 9 (10) „Orzecznictwa Buchalteryjno-Podatkowego" za r. b.

wadzenie w życie art. 376 K. H. w momencie budzącej się koniunktury byłoby ryzykownym wprowadzeniem nowych obciążeń dla życia gospodarczego. Związek stwierdza również, że *kwestia przymusowej rewizji ksiąg i bilansów spółek akcyjnych jest zbyt poważna, aby mogła być rozpatrywana niejako akcesoryjnie—z okazji rozstrząsania projektu ustawy o księgowych przysięgłych.*

Dopóki art. 376 K. H. nie zostanie wprowadzony w życie, wywodzi Związek, stworzenie nowej organizacji księgowych przysięgłych nie jest ani celowe, ani gospodarczo uzasadnione.

Dalej Związek Izb Przemysłowo-Handlowych stwierdza w swojej opinii, *że dotychczasowy stan organizacyjny zarówno księgowych w ogóle, jak i rzeczoznawców księgowości, całkowicie zaspakaja w obecnych warukach potrzeby życia gospodarczego i że projekt nie liczy się z realnymi warunkami.* Związek uzasadnia to swoje stanowisko w następujący sposób.

W obecnej chwili istnieje w Polsce mały odsetek księgowych, posiadających wyższe wyształcenie i odpowiadających wymaganiom, jakie stawia im projekt. *Należałoby raczej dążyć pierwej do ogólnego podniesienia poziomu zawodu księgowych, a później dopiero nadawać im uprawnienia i ewentualnie rozszerzać ich funkcje, a nie — odwrotnie.*

W obecnych warunkach, wywodzi Związek *nie ma tak wielkiego zapotrzebowania na pracę księgowych, aby sprawa musiała być regulowana w drodze wydania specjalnej ustawy.* Nawet istniejące koło rzeczoznawców księgowych przy Związku Buchalterów oraz grono rzeczoznawców przysięgłych przy Izbach Przemysłowo - Handlowych stosunkowo rzadko znajdują swoje pełne zastosowanie.

Związek stwierdza, że projekt stanowi konglomerat wszystkich możliwych uprawnień i funkcyj, jakie w którymkolwiek ustawodawstwie dla zawodu księgowych zostały przewidziane. *Projekt stawia wobec kandydatów niesłychanie wysokie wymogi pod względem kwalifikacyj fachowych, wymogi przekraczające nawet normy stosowane w ustawach o innych wolnych zawodach.* Związek wypowiada wątpliwość co do możliwości wprowadzenia projektu w życie.

Do tych rozważań krytycznych Związku Izb Przemysłowo-Handlowych pragniemy ze swojej strony dodać jeszcze kilka uwag.

Według art. 64 projektu zawód asystenta księgowego polegać będzie na „samodzielnym prowadzeniu księgowości w przedsiębiorstwach prowadzących prawidłowe księgi handlowe".

Ten przepis zawiera wielkie niebezpieczeństwo — że wykładnia pójść może w tym kierunku, iż tylko asystenci księgowych przysięgłych — poza samymi księgowymi przysięgłymi są uprawnieni do samodzielnego prowadzenia księgowości w przedsiębiorstwach prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

Art. 16 prawa o ustroju adwokatury stanowi: „Zawód adwokata polega na udzielaniu porad prawnych, redagowaniu aktów prawnych oraz obronie i zastępstwie w sądach i urzędach". Konstrukcja tego przepisu jest identyczna z konstrukcją cytowanego przepisu projektu. Art. 16 prawa o ustroju adwokatury jest interpretowany w ten sposób, że tylko członkowie korporacji adwokackiej mogą wykonywać zawód w tym artykule opisany. Czy wspomniana analogia nie będzie podsta-

wą do analogicznej wykładni przepisu o zawodzie asystenta księgowego?

Odmowa wpisana na listę księgowych przysięgłych ulega według projektu zaskarżeniu tylko do Rady Głównej Izb Księgowych, od której decyzji *nie ma żadnego środka prawnego.* Prawo o ustroju adwokatury zawiera pod tym względem już większą gwarancję bezstronności, albowiem odmowa wpisania na listę adwokatów ulega zaskarżeniu do Sądu Najwyższego, a więc do organu stojącego poza korporacją i ponad nią.

Według projektu *od odmowy wpisania na listę asystentów księgowych nie ma żadnego środka prawnego.* Jest to nieznane w innych wolnych zawodach uprzywilejowanie organu korporacyjnego.

STANISŁAW ETTINGER
Adwokat

RACHUNKI CUDZOZIEMCÓW W POLSCE
(NIEBANKOWE)

(*Ciąg dalszy* *)

Przedsiębiorstwa spedycyjne.

Komisja Dewizowa zezwoliła na mocy okólnika Nr. 39 koncesjonowanym przedsiębiorstwom spedycyjnym, mającym siedzibę w kraju, a będącym agentami celnymi w rozumieniu art. 38 RPR z dnia 27.X 1933 r. o prawie celnym (DURP Nr. 84, poz. 610), na prowadzenie dla zagranicznych spedytorów, z którymi krajowy spedytor pozostaje w stosunkach, dwóch rodzajów rachunków, a mianowicie: 1) zwykłych rachunków zagranicznych i 2) rachunków specjalnych operacyj bieżących („rachunki spedytorskie").

Sposób operacyj na tych rachunkach będzie szczegółowo omówiony w dalszym ciągu niniejszej pracy. W tym miejscu zajmiemy się jedynie wyjątkami z zakazu kompensaty, dotyczącymi tych rachunków.

O ile chodzi o *zwykłe rachunki zagranicznych spedytorów,* to rachunki te podlegają ogólnie obowiązującym ograniczeniom w przedmiocie kompensaty.

Inaczej przedstawia się sprawa przy tzw. *„rachunkach spedytorskich"*, tj. takich, które uznawane być mogą za zainkasowane przez spedytora krajowego na rzecz spedytora zagranicznego należności odbiorców krajowych z tytułu: kosztów przewozu, przeładunku, magazynowania towarów, kosztów postojowych, opłat kolejowych i portowych, opłat celnych i innych opłat publiczno-prawnych, premii ubezpieczeniowych

---

*) Ob. Orzecznictwo Buchalteryjno-Podatkowe nr. 1 (2) i 3 (4) b. r.

i reasekuracyjnych, kosztów, związanych z rozliczeniem awarii, odszkodowania za uszkodzenie towaru, prowizji i kosztów maklerów zagranicznych, zwrotów nadpłat frachtowych i refakcyj, kosztów sądowych, egzekucyjnych, arbitrażowych i bankowych. „Rachunki spedytorskie" mogą być obciążane za wszystkie bieżące należności krajowego spedytora, przypadające mu z wyżej wymienionych tytułów.

„Rachunki spedytorskie" mogą być zarówno złotowe jak i w walutach obcych. Zezwolone zostało prowadzenie powyższych „rachunków spedytorskich" w formie rachunków bieżących, przy czym są dozwolone: 1) *automatyczna kompensata pozycyj zapisanych na tych rachunkach*, 2) *kompensata salda na „rachunkach spedytorskich" złotowych z saldami na „rachunkach spedytorskich" walutowych tego samego spedytora zagranicznego* jedynie pod warunkiem, że przeliczenie walut obcych na złote nastąpić może *jedynie według kursu oficjalnego* zgodnie z art. 13 Dekretu Dewizowego.

Zabronione jest spedytorom inkasowanie należności od cudzoziemca za eksportowany towar drogą *rozliczenia książkowego.*

Przelewy z rachunków zwykłych na „rachunki spedytorskie" oraz kompensata sald na „rachunkach spedytorskich" z saldami na rachunkach zwykłych są bez zezwolenia Komisji Dewizowej zakazane. Dowody księgowania winny być przechowywane w celach kontrolnych.

Rozliczenie pieniężne z zagranicznymi domami spedytorskimi ewentualnie z centralą rachunkową koncernu winno następować w odstępach czasu nie dłuższych niż kwartał, przy czym spedytor krajowy obowiązany jest wynikające z rozliczenia saldo na swoją rzecz ściągnąć w złotych lub w dewizie z rachunku zagranicznego wolnego w banku dewizowym, o ile saldo wynika z „rachunku spedytorskiego" złotowego, zaś wyłącznie w dewizie, o ile saldo wynika z „rachunku spedytorskiego" walutowego.

Otrzymane w ten sposób dewizy obowiązany jest spedytor przelać na specjalne rachunki walutowe za zezwoleniem Komisji Dewizowej w banku dewizowym, które to rachunki mogą być przez banki dewizowe otwierane dla koncesjonowanych spedytorów za przedłożeniem oryginału pisma Ministra Skarbu, którym nadano spedytorowi uprawnienia agenta celnego.

Gdy z rozliczenia wynika dla spedytora krajowego na „rachunku spedytorskim" saldo ujemne, które nie zostanie przez zagranicznego spedytora sprolongowane, ani nie może być pokryte przez przekazanie dewiz posiadanych u innego zagranicznego spedytora lub z własnych zapasów na rachunku walutowym za zezwoleniem Komisji Dewizowej w banku dewizowym,—to spedytor obowiązany jest uzyskać w normalnej drodze od Komisji Dewizowej zezwolenie na przydział w powyższym celu przez bank dewizowy lub oddział Banku Polskiego potrzebnych dewiz. Do wniosku należy załączyć wyciąg z wszystkich kont danego zagranicznego spedytora oraz korespondencję lub umowę uzasadniającą potrzebę przekazu.

Wpłaty, przelewy i wypłaty z rachunków cudzoziemskich.

Na mocy art. 8 ust. 2 Dekretu dewizowego zakazane zostało uskuteczniane przelewów i wpłat bez względu na ich formę i walutę na

rachunki cudzoziemców, prowadzone w krajowych przedsiębiorstwach bankowych, oraz uskutecznianie jakichkolwiek wypłat w kraju z polecenia cudzoziemców. Aczkolwiek powyższy zakaz, jak wynika z jego treści, miałoby zastosowanie tylko do rachunków bankowych, nie ma wątpliwości, że winien on być również przestrzegany przy rachunkach prowadzonych przez przedsiębiorstwa niebankowe. Wynika to zresztą z treści przedostatniego zdania § 14 punktu 2 Rozporządzenia Wykonawczego Ministra Skarbu (DURP. Nr. 57/36, poz. 419): „Prowadzenie tych rachunków (niebankowych) nie uwalnia od obowiązku *uzyskania wymaganego zezwolenia* na same czynności będące podstawą księgowania, jak *wpłaty, przelewy, wypłaty, przeliczenia* itp.".

(c. d. n.)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 18 marca 1937 r.

o uiszczaniu należności podatkowych papierami wartościowymi

(Dz. U. R. P. Nr 27 z 1937 r., poz. 197)

(Dokończenie)

§ 5. 1) Papiery wartościowe będą przyjmowane na spłatę należności podatkowych **według ich imiennej wartości.**

2) Będą przyjmowane **tylko papiery wartościowe zaopatrzone we wszystkie kupony z niezapadłymi terminami płatności.**

3) Imienna wartość obligacyj, które płatnik chce złożyć na pokrycie należności podatkowej, **nie może przekraczać kwoty należności** podatkowej wraz dodatkami państwowymi, odsetkami i odsetkami ulgowymi, a jeżeli tylko część należności może być spłacona papierami wartościowymi, to tylko tej części. Przy uiszczaniu należności podatkowych skryptami dłużnymi Skarbu Państwa (§ 1 lit. a p. 3 i § 2 lit. a p. 3) mają zastosowanie postanowienia rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 18 marca 1937 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie zaliczania na poczet należności podatkowych skryptów dłużnych Skarbu Państwa (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 198). [9])

4) **Wartość bieżącego kuponu po dzień przyjęcia obligacyj** na spłatę należności podatkowej zalicza się na poczet spłacanej należności, przy czym tę wartość traktuje się jako wpłatę gotówkową.

5) Prawo do spłaty należności podatkowej papierami wartościowymi przysługuje **nie tylko przy uiszczaniu całej należności, ale również i części należności pod warunkiem jednakże równoczesnego uiszczenia stosunkowej części w gotówce** (§ 4).

6) **Umorzenie części należności** na podstawie art. 123 i 213 ordynacji podatkowej (Dz.U.R.P. z 1936 r. Nr 14, poz 134), bądź na podstawie ustawy z dnia 10 marca 1932 r. o spłacie zaległości podatkowych oraz zaległych składek i opłat na rzecz niektórych publicznoprawnych instytucji ubezpieczeń (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 50, poz. 336), bądź

innych analogicznych przepisów i wydanych na ich podstawie rozporządzeń pod warunkiem zapłaty reszty w określonym terminie **pozbawia płatnika prawa uiszczenia reszty należności papierami wartościowymi** z wyjątkiem tych przypadków, gdy w postanowieniu o umorzeniu wyraźnie dopuszczono możność spłaty reszty należności lub jej części papierami wartościowymi. Przepis ten nie narusza uprawnień płatników, wynikających z § 10 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 15 kwietnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 225) co do możności dokonywania wpłat na poczet odroczonych w myśl § 4 tegoż rozporządzenia zaległości podatkowych obligacjami 6% pożyczki wewnętrznej (6% pożyczki narodowej) i 5% pożyczki konwersyjnej z 1924 r.

7) **Obligacje 6% pożyczki wewnętrznej (6% pożyczki narodowej) będą przyjmowane tylko:**

a) od pierwonabywców tych obligacji,

b) od osób, które nabyły te obligacje na zasadzie formalnego przelewu w myśl obowiązujących przepisów o obrocie obligacjami tej pożyczki,

c) od osób, które wykazały, że obligacje otrzymały tytułem spadku lub legatu po osobie wymienionej w obligacji.

8) **Skrypty dłużne Skarbu Państwa** (§ 1 lit. a p. 3 i § 2 lit. a p. 3) **przyjmowane będą na spłatę należności podatkowych od osób, które wykażą,** że one lub ich spadkodawcy otrzymały te skrypty tytułem wynagrodzenia za grunty przymusowo wykupione lub przejęte na własność Skarbu Państwa.

9) Należności podatkowe, wymienione w §§ 1—3, a przypadające na rzecz Skarbu Śląskiego, traktuje się przy spłacie papierami wartościowymi na równi z należnościami na rzecz Skarbu Państwa.

10) Dla oceny, czy należność podatkowa powstała w terminie wskazanym w §§ 1—3, miarodajna jest **data płatności należności podatkowej po dokonaniu wymiaru tej należności. Odroczenie płatności** lub rozłożenie należności na raty nie **zmienia daty** powstania należności.

[9]) *Powołane rozporządzenie Ministra Skarbu stanowi: „Podatnicy, którzy chcą spłacić w myśl rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 18 marca 1937 r. o uiszczaniu należności podatkowych papierami wartościowymi (D. U. R. P. Nr. 27, poz. 197) należności podatkowe skryptami dłużnymi Skarbu Państwa, wydanymi na podstawie art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 374) mogą—jeżeli wartość nominalna skryptu dłużnego, po potrąceniu wypłaconych i zapadłych rat, przekraczać będzie sumę należności podatkowej podlegającej spłacie papierami wartościowymi — uzyskać w Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych w zamian posiadanego skryptu dłużnego dwa skrypty zamienne: jeden na sumę odpowiadającą wysokości należności podatkowej podlegającej spłacie papierami wartościowymi, drugi na pozostałą sumę, po potrąceniu kosztów sporządzenia nowych skryptów dłużnych, wynoszących po 15 zł. za każdy zamienny skrypt dłużny* (§ *1).*

§ 6. 1) Do nadpłat, powstałych z uiszczeń należności podatkowych w całości lub w części papierami wartościowymi, mają zastosowanie przepisy art. 125 ordynacji podatkowej (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 14, poz. 134) — z tym jednakże, że w obliczonej kwocie nadpłaty powinna się mieścić odpowiednia część z uiszczenia dokonanego gotówką w myśl § 4 rozporządzenia niniejszego oraz, że kwota nadpłaty w papierach wartościowych może być zarachowana tylko na pokrycie takich należności podatkowych, które w myśl rozporządzenia niniejszego mogą być uiszczane papierami wartościowymi. W braku takich należności podlegająca zwrotowi kwota nadpłaty bę-

dzie zwrócona w papierach wartościowych tego samego rodzaju, jakimi było dokonane uiszczenie, wraz ze wszystkimi bieżącymi w dniu zwrotu papierów kuponami.

2) Zarachowanie nadpłaty w całości lub w części na inne należności podatkowe płatnika może być dokonane jedynie przy zachowaniu przepisów § 4 rozporządzenia niniejszego. Jeżeli podlegająca zarachowaniu w myśl ust. 1) w gotówce część nadpłaty wraz z przysługującym płatnikowi na podstawie art. 125 § 2 ordynacji podatkowej (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 14, poz. 134) oprocentowaniem jest nie wystarczająca na pokrycie tej części innej należności, która w myśl § 4 rozporządzenia niniejszego powinna być uiszczona w gotówce, należy wezwać płatnika, aby w terminie 14-dniowym wpłacił gotówką odpowiednią sumę i zawiadomić go, że w razie niewpłacenia tej sumy w wymienionym terminie na jej pokrycie zostanie sprzedana za pośrednictwem maklera giełdowego odpowiednia część papierów wartościowych.

3) W przypadkach, gdy płatnik posiada tylko należności podatkowe, które nie mogą być pokryte papierami wartościowymi, przypadające do zwrotu wskutek nadpłaty papiery wartościowe podlegają zajęciu i zrealizowaniu na dobro tych należności w myśl obowiązujących przepisów egzekucyjnych.

4) W przypadkach zwrotu nadpłaty papierami wartościowymi wartość bieżącego kuponu do ostatniego dnia okresu, za który płatnikowi przysługuje oprocentowanie nadpłaty w myśl art. 125 § 2 ordynacji podatkowej, podlega potrąceniu z kwoty tego oprocentowania. Gdyby ta kwota nie wystarczała, odpowiednią różnicę winien płatnik uiścić w gotówce. Kwota nadpłaty mniejsza od najmniejszego odcinka obligacyj danego rodzaju papierów wartościowych podlega zwrotowi w gotówce.

§ 7. 1) Dotychczasowe przywileje podatkowe, nadane obligacjom 5% państwowej renty 'ziemskiej serii I ustawą z dnia 28 grudnia 1925 r. (Dz. U. R. P. z 1926 r, Nr 1, poz. 1) z uwzględnieniem ustaw z dnia 28 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 265 i Nr 32, poz. 277), zmienionych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 843), zachowują swą moc zgodnie z przepisami art. 17 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 r. o konwersji pożyczek państwowych (Dz. U. R. Nr 3, poz. 10) do dnia 15 maja 1937 r. Do tych obligacji przepisy rozporządzenia niniejszego, odnoszące się do kuponów, nie mają zastosowania,

2) Rozporządzenie niniejsze nie narusza przywileju przysługującego Bonom Funduszu Inwestycyjnego w myśl art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 636) i § 5 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 10 listopada 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 694).

§ 8. 1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

2) Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 7 grudnia 1934 r. o przyjmowaniu złotych $4^1/_2$% listów zastawnych Państwowego Banku Rolnego serii I na spłatę zaległości podatkowych (Dz. U. R. P. Nr 109, poz. 965.

Minister Skarbu: E. Kwiatkowski.

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

Saldo kredytowe kasy

53.

Istnienie ujemnego salda na rachunku kasy obraża kardynalne zasady buchalterii. Ocena wagi stwierdzonej usterki pod kątem widzenia prawidłowości i rzetelności ksiąg pozostawiona jest swobodnemu uznaniu władzy. NTA, 14 października 1936, l. rej. 124/34.

Z uzasadnienia. Leokadja Kocińska, właścicielka firmy „P. Sikorski" w Bydgoszczy, zaskarżyła do Najwyższego Trybunału Administracyjnego orzeczenie Komisji Odwoławczej do spraw podatku przemysłowego przy Izbie Skarbowej w Poznaniu z dnia 10 października 1933 r. w sprawie wymiaru podatku przemysłowego od obrotu za rok 1932 od hurtowni zboża i paszy.

Skarga zarzuca obrazę art. 7 lit. A. p. 1 i 4 oraz oraz art. art. 76 ust. 3 ustawy o państwowym podatku przemysłowym poz. 110/32 Dz. Ust.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył, co następuje:

Spór toczy się o prawidłowość ksiąg handlowych, a w związku z tym o wysokość obrotu i o uznanie sprzedaży hurtowej oraz o przyznanie stawki, przewidzianej dla obrotu ze sprzedaży hurtowej.

Nie jest sporne między stronami, że rachunek kasy w żurnalu, wchodzącym w skład ksiąg handlowych firmy, wykazywał w dniu 31 sierpnia 1932 r. rozchód wyższy od przychodu o kwotę zł. 3.617 gr. 01. Okoliczność ta stwierdzona została w protokóle z dnia 8 kwietnia 1933 r. spisanym z powodu badania ksiąg handlowych. Różnica zdań między stronami powstała natomiast na tle oceny tego faktu pod kątem widzenia prawidłowości ksiąg. Władza pozwana uznała bowiem z tego powodu księgi handlowe płatniczki za nieprawidłowe, strona zaś skarżąca stoi na stanowisku, że usterka tego rodzaju nie daje podstawy do dyskwalifikacji ksiąg, gdyż nie miała i nie mogła mieć wpłpwu na obrót przedsiębiorstwa, którego wysokość mogła być stwierdzona na pódstawie konta sprzedaży, prowadzonego prawidłowo. —

Powyższe stanowisko strony skarżącej jest atoli mylne. W myśl postanowień art. 76 ust. 3 ustawy *) płatnik chroniony jest przed odmiennym od zeznania ustaleniom obrotu, o ile na poparcie wykazanego w zeznaniu obrotu przedstawi prawidłowe i rzetelne księgi handlowe, w myśl zaś art. 7 ustęp przedostatni warunkiem uznania sprzedaży hurtowej jest prowadzenie prawidłowych ksiąg.

Otóż według postanowień § 1 rozporządzenia z dnia 13 kwietnia 1932 r. poz. 412 Dz. Ust. **) za prawidłowe uważa się: a) księgi odpowiadające przepisom obowiązujących Kodeksów Handlowych, a w kwestiach nieunormowanych w kodeksach, zgodne z zasadami buchalterii, b) księgi handlowe, prowadzone według zasad, wyszczególnionych w § 2 powołanego rozporządzenia, który to przepis postanawia między innymi, że w kwestiach nieunormowanych obowiązują zasady księgowości i zwyczaje handlowe. Ponieważ istnienie salda na rachunku kasy obraża kardynalne zasady buchalterii, przeto już samo stwierdzenie w księgach na rachunku kasy wyższej sumy rozchodu niż przychodu mogło stanowić dostateczną podstawę do uznanie w ten sposób prowadzonych ksiąg za nieprawdłowe bez względu na to, czy ustalenie faktycznej sumy obrotu było na podstawie ksiąg tych możliwe.

Okoliczność, że płatniczka wyjaśniła przyczynę powstania wspomnianej usterki omyłkowym niezaksięgowaniem zaciągniętej dnia 20 sierpnia 1932 r. pożyczki, która spłacona zostałała z bieżących przychodów kasowych, nie mogła w konkretnym przypadku uchronić ksiąg handlowych przed dyskwalifikacją, gdyż ocena wagi stwierdzonej usterki pod kątem widzenia prawidłowości i rzetelności ksiąg pozostawiona jest swobodnemu uznaniu władzy.

Jeśli więc władza pozwana z uwagi na zachodzące okoliczności uznała księgi handlowe płatniczki za nieprawidłowe z powodu stwierdzenia w nich ujemnego salda kasowego, przez dłuższy czas

*) Obecnie—art. 80 Ord. Pod.

**) Obecnie—art. 81 Ord. Pod.

niewyrównanego, to Najwyższy Trybunał Administracyjny nie mógł dopatrzeć się w tym obrazy prawa.

54.

Stwierdzenie w księgach handlowych salda kredytowego na rachunku kasy podważa prawidłowość ksiąg. Władza wymiarowa z uwagi na zasięg tej usterki może zdyskwalifikować księgi jako prawidłowe. NTA, 5 stycznia 1937, l. rej. 4842/35.

Z uzasadnienia. J. D. z Kościana zaskarżył do Najwyższego Trybunału Administracyjnego decyzję Komisji Odwoławczej w Poznaniu z dn. 30 kwietnia 1935 r. w sprawie wymiaru podatku od obrotu za 1933 r.

W powyższej skardze podnosi skarżący zarzut, iż władze niesłusznie zdyskwalifikowały księgi handlowe, a w konsekwencji odmówiły zastosowania ulgowych stawek podatkowych, oraz zwolnienia od opodatkowania obrotu z transakcyj giełdowych.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie istotne znaczenie zarówno pod kątem widzenia przyznania ulgowych stawek podatkowych, jak i zwolnienia od opodatkowania obrotu z transakcyj giełdowych, ma okoliczność, czy słusznie władze zdyskwalifikowały księgi handlowe skarżącego, jako nieprawidłowe.

Otóż w tym względzie stwierdzić należy, iż dyskwalifikacja ksiąg handlowych nastąpiła w związku z niespornym faktem stwierdzenia w księdze kasowej całego szeregu wypadków sald kredytowych na rachunku kasy.

W świetle zasad prawidłowej księgowości oraz ustalonej judykatury Najwyższego Trybunału Administracyjnego znajdującej wyraz w całym szeregu wyroków naprzykład w wyroku z 5 października 1936 r. l. rej. 6028/34, wydanym w sprawie ze skargi Icka Radewskiego stwierdzenie w księgach handlowych salda kredytowego podważa prawidłowość ksiąg.

W cytowanym wyroku Najwyższy Trybunał Administracyjny dał wprawdzie wyraz zapatrywaniu, iż o ile chodzi o księgowość prowadzoną przez kupca jednostkowego, wyjątkowe wypadki salda kredytowego nie odbierają księgom cech prawidłowośct, jeśli powstanie takich sald, zostanie należycie przez płatnika usprawiedliwione, wzgl. wyjaśnione.

W rozpoznawanej sprawie atoli, jak to wynika z przedstawienia sprawy w odwołaniu, salda kredytowe na rachunku kasy powstały wskutek niezaksięgowania sum pieniężnych, pożyczonych doraźnie na potrzeby przesiębiorstwa. Skarżący usprawiedliwia niezaksięgowanie tych pozycji jedynie powołaniem się na zawinienie osoby prowadzącej księgi handlowe. Zawinienie osoby z personelu księgowego, za którą kupiec odpowiada, oczywiście nie może być uważane jako powód usprawiedliwiający powstanie salda kredytowego w rozumieniu motywów cytowanego wyroku.

Tym samym władza pozwana z uwagi na zasięg stwierdzonych powyższych braków w księgowaniu zasadnie podtrzymała decyzję władzy wymiarowej, dyskwalifikującą księgi handlowe.

Pod kątem widzenia uznania prawidłowości ksiąg handlowych obojętnym jest fakt, poruszony w skardze, a mianowicie, iż wskutek nieujawnienia w księgach wniesienia do kasy gotówki, nie doznaje uszczerbku, ani przejrzystość ksiąg, ani też interesy władzy skarbowej.

Ustawa bowiem o podatku przemysłowym, wymieniając jako wymóg uzyskania ulgowych stawek podatkowych czy też zwolnienia od podatku obrotu z transakcji giełdowych, obowiązek prowadze-

nia ksiąg prawidłowych, nie łączy tego wymogu z kryteriami podanymi przez skarżącego.

W tym stanie rzeczy należało skargę oddalić, jako nieuzasadnioną.

Zagadnieniem wpływu salda kredytowego kasy na wartość dowodową ksiąg handlowych zajmował się NTA w całym szeregu wyroków.

Wyrok z dnia 12 grudnia 1934 r. l. rej. 9296/31. W księgach firmy jednoosobowej znaleziono w siedmiu wypadkach salda kredytowe kasy na drobne sumy. Płatnik tłumaczył te salda drobnymi doraźnymi pożyczkami udzielonymi grzecznościowo. Władza wymiarowa zdyskwalifikowała z tego powodu księgi. NTA uznał, że istnienie sald kredytowych stanowi usterkę dyskwalifikującą księgi jako prawidłowe.

Wyrok NTA z dnia 24 stycznia 1936 r. l. rej. 1548/34. W księgach firmy jednoosobowej stwierdzono w kilku wypadkach salda kredytowe na rachunku kasy. Władza wymiarowa uznała, że księgi nie odzwierciadlają całokształtu operacji handlowych przedsiębiorstwa. Płatnik wyjaśnił salda zaciąganiem krótkoterminowych pożyczek. NTA i w tym wypadku uznał, że zachodzi usterka dyskwalifikująca księgi jako prawidłowe.

Wyrok NTA z dnia 5 października 1936 r. l. rej. 6028/34. Powodem uznania ksiąg handlowych firmy jednoosobowej za nieprawidłowe stał się fakt ustalenia przez władzę wymiarową istnienia w dniu 14 marca 1932 r. salda kredytowego na rachunku kasy w kwocie 255.12 zł. „Z natury rzeczy wynika, wywodzi NTA, że nie można z kasy więcej wydać, niż się w niej znajduje. Okoliczność ta w połączeniu z zasadą, że w księgach powinna znaleźć wyraz każda zaszłość handlowa, wyłącza w zasadzie istnienia tzw. salda kredytowego, gdyż każdy przychód, konieczny na pokrycie wydatków, powinien znaleźć również wyraz w księgach. Słusznie tedy władza uznała omawianą okoliczność za wadliwość księgowania. Trybunał nie mógł jednak podzielić poglądu władzy, że każda wadliwość (usterka) w księgowaniu kwalifikuje księgi jako nieprawidłowe. Decydować tu bowiem musi zasiąg tej usterki (np. wysokość salda w stosunku do obrotów przedsiębiorstwa) i okoliczności sprawy. Inaczej bowiem będzie się ta sprawa przedstawiać np. w wielkim przedsiębiorstwie bankowym, gdzie nie da się prawie pomyśleć tego rodzaju sytuacja, a inaczej w niewielkim przedsiębiorstwie, prowadzonym przez kupca jednostkowego, który nie zawsze oddziela ściśle zasoby kasowe przedsiębiorstwa od zasobów osobistych... Skoro więc skarżący przytoczył w odwołaniu dokładnie okoliczności i powody, które wpłynęły na powstanie omawianego salda, było obowiązkiem władzy wyjaśnienia skarżącego poddać rozwadze i ujawnić w orzeczeniu, dlaczego wyjaśnień tych nie uznała za wystarczające".

Wyrok NTA z dnia 14 października 1936 r. l. rej. 124/34. (wyżej przytoczony). W księgowości firmy jednoosobowej ustalono w jednym wypadku rozchód wyższy od przychodu o kwotę 3.617.01 zł. Władza wymiarowa uznała tę usterkę za dyskwalifikującą księgi. NTA uznał, że „istnienie ujemnego salda na rachunku kasy obraża kardynalne zasady buchalterii, przeto już samo stwierdzenie w księgach na rachunku kasy wyższej sumy rozchodu niż przychodu mogło stanowić dostateczną podstawę do

uznania w ten sposób prowadzonych ksiąg za nieprawidłowe". NTA uznał dalej, „że ocena wagi stwierdzonej usterki pod kątem widzenia prawidłowości i rzetelności ksiąg pozostawiona jest swobodnemu uznaniu władzy".

Wyrok NTA z dnia 12 listopada 1936 r. l. rej. 3611/34. W księgach firmy jednoosobowej stwierdzono salda kredytowe na rachunku kasy. Podatnik tłumaczył te salda w następujący sposób. Nie posiadając w przedsiębiorstwie ściśle określonego kapitału, płatnik jest zmuszony w okresie złej koniuktury z innych źródeł dokładać do przedsiębiorstwa. Te doraźne wpłaty uskuteczniane w ciągu całego miesiąca uwidacznia się następnie w końcu każdego miesiąca i uznaje się jednocześnie osobisty rachunek płatnika w księgach przedsiębiorstwa za wpłaconą do przedsiębiorstwa sumę. Istotnie protokół dodatkowego badania ksiąg stwierdza, że co do sum wnoszonych i podnoszonych przez właściciela zawiera szczegóły pomocnicza księga kasowa, z której to księgi wyprowadza się raz na miesiąc do dziennika saldo wynikowe. NTA uznał, że ten sposób księgowania sum wpłacanych i wycofywanych przez skarżącego nie narusza ani zasad prawa, ani prawideł księgowości kupieckiej.

Wyrok NTA z dnia 5 stycznia 1937 r. l. rej. 4842/35. W księgach firmy jednoosobowej stwierdzono cały szereg wypadków sald kredytowych na rachunku kasy. NTA uznał, że stwierdzenie w księgach handlowych salda kredytowego kasy podważa prawidłowość ksiąg i że jakkolwiek płatnik wytłumaczył salda kredytowe niezaksięgowaniem sum pieniężnych pożyczonych doraźnie na potrzeby przedsiębiorstwa, władza wymiarowa ze względu na zasięg stwierdzonych usterek zasadnie uznała księgi za nieprawidłowe.

Omówione wyroki NTA tylko pozornie zawierają sprzeczności. Stanowisko NTA może być na podstawie bliższej analizy powyższych wyroków sformułowane w sposób następujący: saldo kredytowe na rachunku kasy jest uchybieniem z punktu widzenia prawidłowego księgowania; władza wymiarowa może stwierdzone usterki tego rodzaju uznać za powód do zdyskwalifikowania ksiąg, o ile zasięg uchybień do tego wniosku upoważnia: ustalenie, czy zasięg uchybień jest powodem do zdyskwalifikowania ksiąg pozostawione jest swobodnemu uznaniu władzy.

Jak rozumieć swobodne uznanie władzy w omawianym przypadku?

W działalności tak władzy sądowej jak administracyjnej są zagadnienia, których rozstrzygnięcie jest ściśle przez ustawy nakazane. Są jednak i takie, których rozstrzygnięcie jest pozostawione uznaniu władzy. Wytłumaczmy to na przykładach. I. W myśl pkt. 3 art. 25 Rozporządzenia P. R. o umowie o pracę pracowników umysłowych, umowę o pracę rozwiązuje się po upływie czasu, na który zosttała zawarta. Jeśli więc umowa została zawarta na czas do dnia 31 grudnia 1936 r., sąd musi uznać umowę za rozwiązaną, na skutek upływu tego terminu, choćby uważał to rozstrzygnięcie za wysoce niesłuszne i krzywdzące stronę. W tym przypadku rozstrzygnięcie jest ściśle przez ustawę nakazane, na swobodne uznanie sędziego choćby w najmniejszym zakresie nie ma miejsca.

II. W myśl pkt. d. ust. 1 art. 32 wspomnianego Rozporządzenia, pracodawcy służy prawo niezwłocznego rozwiązania umowy w razie niezachowania przez pracownika istotnych warunków umowy o pracę. Kasjer w ciągu roku miał pięć wypadków manka na kwotę łączną 1.000 zł. Do istotnych warunków umowy o pracę zawartej z kasjerem należy ścisłe baczenie kasjera na to, żeby stan faktyczny kasy zgadzał się z księgą kasową. Wiadomo jednak, z drugiej strony, że manka są nieuniknione w pracy kasjera. Czy pięć wypadków manka na kwotę łączną 1.000 w ciągu roku jest w danych okolicznościach zjawiskiem normalnym, nie stanowiącym o naruszeniu przez kasjera istotnych warunków umowy o pracę, czy też stanowi ono naruszenie —decyduje sąd według swobodnego uznania.

Podobnie — według swobodnego uznania oceni władza wymiarowa saldo kredytowe na rachunku kasy. Jej swobodne uznanie — należy to podkreślić — winno być oparte na całokształcie okoliczności sprawy. Nie jest to więc nieograniczone swobodne uznanie (grosses Ermessen, freies Ermessen), lecz właśnie skrępowane swobodne uznanie (kleines Ermessen, gebundenes Ermessen).

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 24 MARCA 1937 R. L. D. V. 20080/2/37

w sprawie ulg inwestycyjnych na obszarze województw wschodnich.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 8 z 1937 r., poz. 266)

W związku z przepisem Dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 listopada 1936 r. o popieraniu ruchu inwestycyjnego na obszarze województw wschodnich (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 614) *), Ministerstwo Skarbu wyjaśnia co następuje:

Do art. 1 dekretu:

Ulgi przewidziane w dekrecie przysługują osobom fizycznym i prawnym, mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę na całym obszarze Państwa; jedynie przedsiębiorstwa lub gospodarstwa (art. 1 lit. a) i b) dekretu), w których inwestycje, korzystające z ulg, przeprowadzono, muszą się znajdować na obszarze wymienionym w art. 1 dekretu.

Do art. 2 dekretu:

Koszty inwestycji, odpowiadających przewidzianym w dekrecie warunkom, winny być potrącone od podlegającego podatkowi ogólnego dochodu osoby uprawnionej, a nie od dochodu, osiągniętego przez tę osobę wyłącznie z przedsiębiorstwa lub gospodarstwa, w którym inwestycje zostały przeprowadzone.

Potrącenie z dochodu nakładów inwestycyjnych na zasadzie postanowień dekretu z dnia 25 listopada 1936 r. pozostaje bez wpływu na amortyzację tych nakładów (art. 6 ustawy o podatku dochodowym), która winna być przeprowadzona przez księgi oraz potrącona przy wymiarze podatku w trybie normalnym.

Za budynki przemysłowe lub gospodarcze uważać należy wszystkie budynki, służące celom danego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa z wyjątkiem budynków mieszkalnych.

Jako maszyny nowe—w rozumieniu art. 2 pkt. a) dekretu — przyjmować należy wyłącznie maszyny nowonabyte i dotychczas nie używane. Nie mogą być uznane jako nowe maszyny używane, chociażby nawet przystosowanie ich do użytku w danym przedsiębiorstwie wymagało poniesienia stosunkowo znacznych nakładów.

Przez koszty rozszerzenia lub ulepszenia urządzeń istniejących rozumieć należy nakłady, dzięki którym przedsiębiorstwo uzyskuje większą wydajność lub lepsze funkcjonowanie urządzeń.

Przy ustalaniu daty dokonania inwestycji miarodajne jest prawidłowe wykazanie w księgach nowych budynków, maszyn i urządzeń, lub ich części, przy czym okoliczność, iż inwestycji dokonano na kredyt, nie stoi na przeszkodzie do przyznania ulg.

Za melioracje terenowe w gospodarstwach rolnych uważać należy specjalne nakłady, których zadaniem jest podniesienie wydajności użytków rolnych, a mianowicie:

a) odwodnienie gruntów ornych, łąk, bagien, nieużytków, obniżenie poziomu jezior — wraz z urządzeniami technicznymi (sieci drenów różnych typów, rowów otwartych, mostów, szluz, mnichów, zastawek, przepustów, rowów itp),

b) nawodnienie wraz z urządzeniami technicznymi — gruntów ornych i łąk dla celów irygacji, bagien i nieużytków dla zakładania stawów rybnych z urządzeniem wałów, grobli i innych technicznych budowli, wymienionych w punkcie a),

c) budowa drog, dojazdów, kanałów itp.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr J. Lubowicki

---

*) Poniżej podajemy tekst tego Dekretu:

Art. 1. Osobom fizycznym i prawnym, prowadzącym prawidłowe księgi w rozumieniu art. 81 ordynacji podatkowej (Dz. U. R. P. 1936 r. Nr. 14 poz. 134), które na obszarze województw: nowogródzkiogo, poleskiego, wileńskiego i wołyńskiego oraz powiatów: bielskiego, grodzieńskiego, sokólskiego i wołkowyskiego w województwie białostockim:

a) założą nowe przedsiębiorstwa przemysłowe, żeglugi śródlądowej chłodni lub elewatorów, bądź też przedsiębiorstwa takie już istniejące ulepszą lub powiększą,

b) przeprowadzą ulepszenia w gospodarstwach rolnych,—przyznaje się ulgi w podatku dochodowym na zasadach określonych w artykułach następnych.

Art. 2. Ulgi będą udzielane przez potrącenie z dochodu podlegającego opodatkowaniu według działu I ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr. 2, poz. 6) kosztów:

a) o ile chodzi o osoby wymienione w art. 1 lit. a) — wzniesienia nowych budynków przemysłowych oraz budynków przeznaczonych na chłodnie i elewatory, do budowy do budynków takich już istniejących, nabycia i zainstalowania nowych maszyn i urządzeń oraz rozszerzenia lub ulepszenia urządzeń już istniejących,

b) o ile chodzi o osoby wymienione w art. 1 lit. b) — wzniesienia nowych budynków gospodarczych, nabycia nowych maszyn rolniczych, przeprowadzenia melioracji terenowych oraz zagospodarowania łąk i pastwisk, —

jeżeli te inwestycje zostaną dokonane w okresie od dnia wejścia w życie dekretu niniejszego do dnia 31 grudnia 1939 r.

Art 3. (1) Potrącenie w myśl art. 2 może być dokonane z dochodu roku operacyjnego (obrotowego), w którym inwestycje zostałe dokonane, oraz z dochodu następnych 4 lat. Potrącenie, zależnie od woli osoby uprawnionej, może być dokonane albo w jednym roku albo w dwu lub więcej latach z wymienionych 5 lat.

(2) Pozostały po potrąceniu dochód podlega opodatkowaniu według tej stopy procentowej, jaka przypadnie od osiągniętego dochodu bez potrąceń przewidzianych w art. 2.

Art. 4. Ulgi przewidziane w art. 2 stosuje się przy wymiarze podatku dochodowego na wniosek osoby uprawnionej, złożony w zeznaniu o dochodzie podatkowym. Osoba ta winna dołączyć do zeznania o dochodze zestawienie dokonanych inwestycji oraz ich kosztów.

Art. 5. Upoważnia się Ministra Skarbu do udzielania posiadaczom gospodarstw rolnych, opłacającym podatek gruntowy w wysokości nie przekraczającej 100 zł. i nie prowadzącym prawidłowych ksiąg w rozumieniu art. 81 ordynacji podatkowej (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr. 14, poz. 134),—ulg w podatku dochodowym z tytułu poczynionych inwestycji oraz określania warunków, pod jakimi ulgi te będą przyznawane.

Art. 6. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 7. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia (27 listopada 1936).

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw R. P. Nr 28 z dn. 12 kwietnia 1937 r.

Ustawy — o konwersji i zamianie papierów emisyjnych państwowych, samorządowych i gwarantowanych przez Skarb Państwa wypuszczonych w walutach obcych (poz 207); — w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. o podatku od olejów mineralnych (poz. 208).

Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zakazu wywozu pszenicy, żyta i owsa oraz produktów ich przemiału (poz. 210).

Rozporządzenia Ministrów — Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o zmianie rozporządzenia z dnia 9 września 1931 r. w sprawie gospodarki finansowej gmin wyznaniowych żydowskich (poz. 211); — Spraw Wewnętrznych o przemiale pszenicy i żyta (poz. 212).

Dziennik Ustaw R. P. Nr 29 z dn. 16 kwietnia 1937 r.

Ustawy — w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1930 r. o bezpieczeństwie statków morskich (poz. 215); — o przejęciu przez Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej należności i zobowiązań b. krajowej komisji dla włości rentowych (poz. 216); — o zniesieniu miasta Podgórza w powiecie toruńskim, województwa pomorskiego i włączeniu go do miasta Torunia w tymże województwie (poz. 217); — o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o sprzedaży wyrobów tytoniowych (poz. 218).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień porozumienia Rzeczypospolitej Polskiej z Wielką Brytanią w formie not, wymienionych w Warszawie dnia 22 marca 1937 r. w sprawie clenia opon pneumatycznych do kół pojazdów konnych (poz. 219).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu, Nr 9 z dnia 10 kwietnia 1937 r.

Okólniki — w sprawie ulg podatkowych dla nabywców pojazdów mechanicznych (poz. 304); — w sprawie uiszczania należności podatkowych papierami wartościowymi (poz. 306).

KALENDARZ PODATKOWY

W drugiej połowie kwietnia 1937 r. płatne są następujące podatki:

Do 25 kwietnia—zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu marcu 1937 przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III i IV kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Do 25 kwietnia — zaliczka kwartalna na podatek od obrotu osiągniętego za ubiegły kwartał przez innych płatników, prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

Do 30 kwietnia — pierwsza rata półroczna podatku od lokali (połowa) za pierwsze półrocze 1937 r.

Do 30 kwietnia—pierwsza rata (połowa) podatku gruntowego za pierwsze półrocze 1937 r.

Nadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w kwietniu 1937 oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w kwietniu 1937.

Wszystkie osoby prawne (sp. akc. i sp. z o. o.) mają obowiązek złożenia zeznania dla wymiaru podatku przemysłowego od obrotu i podatku dochodowego do dnia 1 maja r. b.

PORADNIA

J. F. 3.

Zapytuje pan, **czy nie można uważać w przedsiębiorstwie sprzedaży ratalnej za obrót podlegający podatkowi tylko wpływy gotówkowe.** Mianowicie, pewna firma, zajmująca się sprzedażą ratalną towarów kolonialnych inkasuje od konsumentów raty tygodniowe względnie miesięczne; takich klijentów ma wymieniona firma kilka tysięcy, a należności od nich wynoszą kilkadziesiąt tysięcy złotych. — Niestety postanowienie ustawy jest wyraźne: za obrót podlegający opodatkowaniu uważa się w przedsiębiorstwach handlu towarowego sumę przychodu brutto za towary sprzedane za gotówkę, wymienione lub **sprzedane na kredyt** (art. 5 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pod. przem.). **Towar sprzedany na raty jest sprzedany na kredyt i cała suma sprzedaży, niezależnie od tego czy już wpłynęła, czy ma dopiero wpłynąć jest obrotem podlegającym opodatkowaniu.** Wywody pana co do niesłuszności takiego stanowiska w odniesieniu do sprzedaży na wieloterminowe raty są być może trafne, ale wykładnia ustawy nic w tym kierunku zdziałać nie może. Inicjatywę w kierunku zmiany ustawy w odniesieniu do handlu ratalnego powinny podjąć sfery zainteresowane za pośrednictwem izb przemysłowo-handlowych.

Sir.

I. **W okresie likwidacji sp. z o. o. niezależnie od bilansu otwarcia likwidacji należy sporządzać roczne bilanse,** uzyskać zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego i przedkładać je sądowi rejestrowemu i Ministerstwu Przemysłu i Handlu.

II. Ponieważ sp. z o. o. prowadzi księgi handlowe, winna nawet w braku jakiejkolwiek działalności złożyć zeznanie o obrocie i dochodzie oraz przedstawić urzędowi skarbowemu zamknięcie rachunkowe i odpisy protokułu walnego zebrania zatwierdzającego zamknięcia raachunkowe

III. Bez postępowania likwidacyjnego (ogłoszenie w pismach itd.) sp. z o. o. nie może być wykreślona z rejestru.

Wdzięczny Prenumerator. **W sprawie krawiectwa, wykonywanego przez magazyn handlu gotowymi ubraniami** Ministerstwo Przemysłu i Handlu wydało pod datą 14 sierpnia 1929 r. Nr. PA 2762 następujące wyjaśnienia: „Do wykonywania czynności, które należy zakwalifikować jako pracę o charakterze czysto rękodzielniczym, a więc do przyjmowania i uskuteczniania przyjętych zamówień na ubrania według miary, jak również do wykonywania reparacyj bez względu na to, czy się te zamówienia wykonywa we własnej pracowni, czy też zleca się je osobom trzecim, uprawnione są tylko takie osoby, które odpowiadają wymogom art. 144 i 145 prawa przemysłowego". Jednakże Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 listopada 1935 r. (Zbiór, sygn. 3K 1177/35) uznał, że samo wzięcie miary jest tylko czynnością wstępną do uszycia ubrania i dlatego nie może być uważane za uprawianie rzemiosła krawieckiego, nawet jeśli miarę zdejmuje i zamówienia wykonywa przy pomocy warsztatów rzemieślniczych właściciel składu gotowych ubrań. W pańskim przypadku właściciel sklepu konfekcji nie tylko zdejmuje miarę, ale również zatrudnia krojczego, który przykraja patrony z płótna jako formy dla pracowni kuśnierskiej. Uważamy, że w tym wypadku zachodzi już wykonywanie rzemiosła, które jest zakazane osobom nieposiadającym kart rzemieślniczych.

S. H. C. Zagadnienie spisania na straty należności nieściągalnych omawialiśmy w OBP nr 2 (3) za r. b.

Księgowy dwóch spółek. Zastępca firmy (akwizytor) nadsyła firmie wykaz odbiorców z podaniem dat, numerów i kwot rachunków wystawionych dla poszczególnych odbiorców oraz pokrycia, które od nich otrzymał (gotówką, wekslami). **Czy pokrycie gotówkowe, które wpłynęło do zastępcy firmy (akwizytora) od odbiorców może być księgowane przez firmę bez wymienienia nazwisk i adresów poszczególnych odbiorców: Wn Zastępca (akwizytor). Ma Różni odbiorcy za inkaso podług wykazu nr...?** O ile dobrze Pana rozumiemy, podstawą księgowania jest u Pana wspomniany wykaz nadesłany przez zastępcę firmy (akwizytora), który wymienia odbiorców. A więc księgowość Pana przez powołanie się na ten wykaz ujawnia odbiorców. Nie widzimy przeszkody do zaaprobowania przyjętego przez Pana sposobu księgowania.

Księgowy T. Włocławek. Nie istnieje przekształcenie sp. z o. o. w spółkę firmową. Konieczna jest likwidacja s. z o. o. Przepisy dotyczące postępowania likwidacyjnego zawarte są w artykułach 269—279 KH. Nie leży w granicach możliwości naszej Poradni ani nie jest jej celem zastąpienie doradcy fachowego. — Za życzenia pomyślności dziękujemy.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176 — Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półroc., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—$^1/_2$ str. zł. 100—$^1/_4$ str. zł. 50—$^1/_8$ str. zł. 25

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15